

EWIADEAMRA NOLOBOLE MODO FALE SONLA NWO ADENLENYIANLE NE MO LA ANWO

MOLEBEBO

Wo meke ala mdo Maanle Maanle mdo wo Eku ye anu la gyinlabelle nee perezele nee anwoadenlenyianle a fa atianwolile, perelele nee anzondwole ba ewiade anu la,

Wo meke ala mdo menli Embu sonla nwo adenlenyianle ne mo bie amaa olua zo nyelele mgbane mgbane dodo nwo Esisi Emaa menli adwenle EzEkye, nee ewiade ne mdo Eleba mdo sonla biala banyia adenle aha edweke biala mdo odaye okulo, nee diedi biala mdo odaye okulo ke odie odi na onzulo la, Emaa bele ye ali ke, Ehye a le awienvolema anyelazo kpole kpale la,

Wo meke ala mdo ohyia, saa benrehye sonla benremaa onreho onretia esisile nee atisesebeyele, ke owo ke mela bo sonla nwo adenlenyianle ne mo anwo bane la,

Wo meke ala mdo ohyia ke bema agonwoleyele wo Maanle Maanle avinli kenya anyuhole la,

Wo meke ala mdo Maamgbole Koyele ne anu amra Eva be diedi mdo wo sonla nwo adenlenyianle ne mo, ye gyinlabelle nee ye dibile nee mrenya nee mraale adenlenyianle pere ne mo anu la ewula sonla nwo adenlenyianle nwo mela ne mdo befele ye "Kyata" (Charter) ne anu na belie bedo nu ke beboa bema menli anyia anyuhole nee tenlele kpale wo atianwolile bokoo nu la,

Wo meke ala mdo Maanle Maanle mdo wo Maamgbole Koyele Eku ne anu nee Maamgbole Koyele ne Ebo ewoke ke bema awie biala anye azo sonla nwo adenlenyianle nee atianwolile ne mo na beali zole kpale la,

Wo meke ala mdo adenlenyianle nee atianwolile Ehye mo anwo ndelebebo kpale hyia kpole kpale maa ewokebole ne azolile anze munlile ne la,

Ati, Kekala

MAAMGBOLE KOYELE AYIA NE

bo nolo ke

Ewiadeamra Nolobole Mdo Fale Sonla Nwo Adenlenyianle Nwo Ehye

le debie ko mdo yelie yedo nu yemaa awie biala nee Maanle biala, amaa awie biala nee Eku biala mdo dahuu keva. Nolobole Ehye kezie ye adwenle nu la abo mdenle alua ngilehilele nee ndetele zo yeamaa nidi ara adenlenyianle nee atianwolile Ehye mo anwo, na eza yealua ngozo ndenle zo, Maanle nee Maanle Maanle zo, yeaboa yeamaa menli mdo wo Maanle Maanle mdo wo Eku ne anu nee Maanle Maanle mdo Eku ne sie be la anu amra amuala alie ado nu kpale na beali zole kpale.

Edwekekpoke 1

Menli muala di bE ti anwo na eza noko bEsE wO dibile nee adenlenyianlE nu. BElE ndwenlenwo nee adwenle, yemOti Owo kE bEkile adiemayElE bEmaa bE nwo ngoko.

EdwEkEkpOkE 2

Sonla ko biala lE adenle nyia adenlenyianlE nee atianwolilE ne mO mO bEva bEwula Sonla Nwo AdenlenyianlE Nwo NolobOlE Ehye anu la amuala bie. Onle kE ngakyile anzEE ngilehilenu anzEE nyeyenu biala mO fale menli ekpunli, menli ngakyile, nrenya anzEE raalE, aneE, NyamenlezonlenlE, maanyElE anzEE adwenle bie, Maanle anzEE menli abohilelE, agyapadeE, awolE anzEE gyinlabelE gyEne biala anwo la bie ba.

Eza noko Onke kE bEkile ngakyile anzEE nyeyenu biala wO maanyElE, mElazolilE nu, anzEE maanle zo gyinlabelE nu wO maanle ne anzEE Eleka mO sonla ne de la anu. Saa maanle ne di O ti anwo o, saa maanle gyEne a nea zo o, saa Onli O ti anwo o, Onle kE ngakyile anzEE ngilehilenu biala ba nu.

EdwEkEkpOkE 3

Owo kE awie biala nyia ngoane, fanwodi nee sonla nwo banebOlE.

EdwEkEkpOkE 4

Onle kE bEyE awie biala kanra. Owo kE bEtua aanrayElE nee aanra EdOnelE wO adenle biala anu.

EdwEkEkpOkE 5

Onle kE bEkile awie biala nyane anzEE bEyE ye atisesebE, amumuyE anzEE bEgua O nyunlu aze anzEE bEtwi O nyunlu.

EdwEkEkpOkE 6

KE mO mElA se la, Eleka biala mO awie biala lua la Owo kE bEnwu kE Odaye OlE sonla.

EdwEkEkpOkE 7

KE mO mElA se la, menli kOsOti sE pEpE mO Onle kE ngakyile anzEE ngilehilenu biala ba mElA ne mO bO bE nwo bane pEpE la anu. Menli kOsOti lE adenle nyia bE nwo banebOlE pEpE mO ko tia ngilehilenu anzEE nyeyenu mO tia NolobOlE Ehye nee debie biala mO maa zEhae nyeyenu ne adenle la.

EdwEkEkpOkE 8

Sonla biala lE adenle kE saa awie yE debie mO tia anwoadenlenyianlE ne mO mO maamulE nwo mElA anzEE mElA Eva Emaa ye la a, Owo kE kOto ne mO pepE die ye.

EdwEkEkpOkE 9

Onle ke bekye sonla, befa sonla besie anze beye sonla befi maanle ne anu wo meke mdo defonle mela anze mela emmaa adenle la.

Edwেকেপক্ষে 10

Wo awie biala adenlenyanle nee ye gyima ne mo anwo adwenlevala nwo anze saa beka ke awie biala eya etane a wo ke koto mdo di do ti anwo na onli mguazo la di ye edweke wo bagua nu.

Edwেকেপক্ষে 11

Sonla biala mdo bekeha ke yeya etane mdo di ke betwe do nzo la le adenle ka ke onze edweke ne anwo bie kyesa bedi ye edweke wo bagua nu koto na koto ne bua ye fole ke mdo mela se la. Wo koto eke ne wo ke onyia ninyene mdo ofa opepe die do nwo la kolaa.

Onle ke bebua sonla biala fole wo nyele etane biala mdo wo meke mdo oyele zohane nyele ne la enee onle etane mdo oia maanle anze maanle maanle mela la anwo. Anze onle ke betwe sonla ne anzo bema oia mdo bepe bedo eke ne wo meke mdo oyele etane ne la.

Edwেকেপক্ষে 12

Onle ke menli fa be nloa wulowula awie feabo, ye abusua, ye sua nu edweke nu anze onle ke bekenga ye ahelata anze beb do ye anyiemgba besenye ye anyunlunyia. Sonla zehae le adenle maa mela ne pepe die ye anze bo do nwo bane wo zehae akpsemadi ebela ne mo anwo.

Edwেকেপক্ষে 13

Sonla biala le adenle o fi eleka mdo ode la okotenla eleka biala mdo okulo la.

Sonla biala le adenle o fi maanle biala anu nee ye maanle nu ok maanle gyene nu na okola oia oia ye maanle nu.

Edwেকেপক্ষে 14

Sonla biala le adenle ke saa oenwu amane wo ye maanle nu a okola onriandi ok maanle gyene nu omaa bema ye eleka otenla anze beb do nwo bane.

Saa amane ne mdo ahenle ne oenwu ye la envi anze enlua maanyele ti anze ye nyele ne tia Maamgbale Koyele mela ne nee ye bodane ne mo a, yemo maanle gyene ne enle adenle ke okelie ye azie anze okedo do nwo bane.

Edwেকেপক্ষে 15

Sonla biala le adenle ke oye ekulomani.

Onle ke bebu ekulomani biala ke ole eyevole la. Eza noko onle ke besi awie biala mdo kpond ke okakyi ye ekulomaniyele la adenle wo meke mdo mela emmaa adenle la.

Edwেকেপক্ষে 16

Mrenya nee mraale mɔɔ bɛkɛdɔwɔ agyalɛhɔlɛ la, saa bɛlɛ duzu menli o, saa bɛvi duzu maanle nu o, anzɛɛ saa bɛkɔ duzu asɔne o, bɛlɛ adenle bɛgya bɛ nwo na bɛbɔ ɛdane. Bɛ mu nwiɔ bɛlɛ adenle pɛpɛ wɔ agyalɛ nwo, wɔ bɛ agyalɛ nee bɛ ewolebɔlɛ nu.

Ɔwɔ kɛ menli nwiɔ ne die to nu kolaa na bɛagya bɛ nwo.

Kunli nee yeɛ nee bɛ mra a le ekpunli mɔɔ bɔ sua ɛkyekyeɛ bo anzɛɛ ekpunli mɔɔ tɛlɛ yɛ menli dɔɔnwo a, yemɔti Ɔwɔ kɛ menli ekpunli ne nee maanle ne mɔɔ bɛwɔ nu la sinza bɛ.

Edwɛkɛkpɔkɛ 17

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔnyia ɔ ti anwo agyapadeɛ, eza noko ɔlɛ adenle kɛ ɔ nee awie mɔ bɔ nu nyia agyapadeɛ.

Ɔnle kɛ awie biala hwele ye agyapadeɛ wɔ mekɛ mɔɔ mɛla ɛmmaa adenle la.

Edwɛkɛkpɔkɛ 18

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔdwenle adwenle biala na ɔsonle debie biala mɔɔ ɔkulo la, eza ɔlɛ adenle ɔkakyi ye Nyamenlezonlenɛ ne anzɛɛ ye diedi ne nee fanwodi, yɛɛ akee noko ɔlɛ ɔ nwo adenle kɛ ɔ ngome anzɛɛ ɔ nee menli wɔ bagua anzɛɛ fealera nu ɔkile yɛ asɔne anzɛɛ ye diedi ne wɔ ngilehileɛ, nyɛleɛ, ɛzonlenɛ nee boɛnleanɛ nu.

Edwɛkɛkpɔkɛ 19

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔdwenle na ɔka edwɛkɛ mɔɔ ɔkulo la; eza ɔlɛ ɔ nwo adenle kɛ ɔfa adwenle biala mɔɔ ngyegyɛlɛ biala ɛnle nwo na ɔdua nolobɔlɛ ndenle ne mɔ biala anu ɔkpondɛ, ɔtie na ɔka edwɛkɛ ɔkile menli na ɔmaa bɛ adwenle mɔɔ ngyegyɛlɛ biala ɛnle nwo a.

Edwɛkɛkpɔkɛ 20

Sonla biala lɛ adenle kɔ ayia anzɛɛ eku mɔɔ anzondwolɛ wɔ nu la bie.

Ɔnle kɛ bɛhyɛ sonla bɛmaa ɔkɔ eku nu.

Edwɛkɛkpɔkɛ 21

Sonla biala lɛ adenle boa wɔ ye maanle ne ɛbulɛ nu, ɔlɛ adenle ɔtu ɔ nwo ɔsie ɛkɛ ɔmaa bɛtu yɛ ɔkɔ Mɛlalilɛ Ayia ne bie anzɛɛ ɔboa ɔmaa bɛtu menli bɛkɔ Mɛlalilɛ Ayia ne.

Sonla biala lɛ adenle nyia maanle gyimayɛlɛ nwo nvasoɛ wɔ ye maanle ne anu.

Ezuavolɛ ne ɛhulolɛdeɛ ne a le Arane tumi ne a, bɛkile bɛ ɛhulolɛdeɛ ɛhyɛ wɔ mekɛ biala nee nɔhalɛ ɛmadolɛ mɔɔ awie biala nyia adenle to ye deɛ wɔ feabo nu anzɛɛ wɔ ndenle biala anu mɔɔ ngyegyɛlɛ biala ɛnle nu la.

Edwɛkɛkpɔkɛ 22

Awie biala mɔɔ wɔ menli ekpunli avinli la ɔwɔ kɛ maanle ne sinza ye eza ɔwɔ kɛ maanle ne dua ye mɔɔdenlebɔ nee maanle maanle moale zo, nee kɛ maanle ko biala ye maamule, agyapadeɛ, ezukoa, menli nee maandeɛ gyinlabelɛ ne si de la azo maa sonla ko biala nyia ninyɛne mɔɔ hyia ye anyunlunyia nee ye boɛyɛlɛ nwo la.

Edwɛkɛkpɔkɛ 23

Sonla biala lɛ adenle yɛ gyima mɔɔ okulo la, Akee noko ɔlɛ adenle kɛ ɔnyia gyima ne anwo ahunlundwolɛ. Eza noko ɔwɔ kɛ maanle ne boa maa awie biala nyia gyima mɔɔ gyima ne ɛnvi ɔ sa a.

Sonla biala lɛ adenle kɛ gyima mɔɔ ɔkɛyɛ la ɔnyia nwolɛ ahatualɛ kɛ mɔɔ saa awie gyɛne a yɛlɛ gyima zɔhane a anrɛɛ ɔkɛnyia ye la.

Sonla biala mɔɔ yɛ gyima la ɔwɔ kɛ nyia nwolɛ ahatualɛ kpale mɔɔ ɔkola ɔfa ɔnea ɔ ye nee ɔ mra amaa bɛ tɛnlabelɛ nu ayɛ kpale a. Eza noko ɔwɔ kɛ ɔnyia ɛzinzalɛ ne mɔɔ maanle ne fa sinza menli la bie.

Sonla biala lɛ adenle boa gymayɛlɛ Eku nu wɔ ye ɛhulolɛndeɛ ɛzinzalɛ ti.

Edwɛkɛkpɔkɛ 24

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔdie ye ɛnwomenle bie na ɔdielɛ ɔ nye, na ɔnyia mekɛ ezinra mɔɔ ɔfa ɔyɛ gyima na eza noko ɔnyia mekɛ mɔɔ saa ɔyɛ gyima dedee a ɔfa ɔdie ye ɛnwomenle bie na bɛtua ye nwolɛ kakɛ la a.

Edwɛkɛkpɔkɛ 25

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔ nee ɔ ye nee ɔ mra nyia tɛnlabelɛ kpale mɔɔ fale bɛ ngoane, aleɛ, ɛdanlɛ, dabelɛ nee ayileyɛlɛ nee ninyɛne mɔɔ hyia maa bɛ la anwo. ɔwɔ kɛ bɛnyia moale wɔ mekɛ mɔɔ bɛnyɛ gyima, anwonyane kɛbɔ bɛ, bɛngola gyima yɛ, kunli anzɛɛ yelɛ kɛwu, bɛkɛyɛ mgbanyinli anzɛɛ ɔlua ndenle bie azo bɛngola bɛnnea bɛ nwo la.

ɔwɔ kɛ mrɛladane nee ngakula nyia moale nee ɛnleanlɛ kpale. Kakula biala, saa bɛgyale ɔ nli anzɛɛ bɛangya ɔ nli na bɛawo na bɛawo ye o, ɔwɔ kɛ bɛnea ye anzɛɛ bɛsinza ye kɛ mɔɔ ɔfɛta la.

Edwɛkɛkpɔkɛ 26

Sonla biala lɛ adenle sukoa nwoma. ɔnlɛ kɛ bɛtua nwomazukoalɛ nwo kakɛ biala, bɔbɔ wɔ mɔlebɛbo nwomazukoalɛ deɛ ne anwo. ɔwɔ kɛ mɔlebɛbo nwomazukoalɛ ne yɛ nhɣɛ maa kakula biala. ɔwɔ kɛ menli nyia adenle sukoa mbulalɛ nee milahyinli nee gyima nwo nwoma. Eza noko awie biala mɔɔ bɔ mɔɔndenle la kola sukoa nwoma kpole.

ɔwɔ kɛ nwomazukoalɛ maa awie biala tɛnlabelɛ nu yɛ kpale na ɔmaa sonla nwo adenlenyianlɛ nee ye atianwolilɛ ne mɔ enililɛ gyinla kpundii. ɔwɔ kɛ nwomazukoalɛ maa ndelebɛbo, bɛ kunlu ɛlilɛ nee agɔnwolɛyɛlɛ ba maanle maanle avinli, menli anzɛɛ asɔne asɔne avinli na ɔboa ɔmaa Maamgbolɛ Koyɛlɛ gyima ne mɔɔ ɔlɛdi mɔɔ ɔfale anzondwolɛ nwo la di munli.

Awovolɛma lɛ adenle kɛ bɛmaa bɛ mra sukoa nwoma mɔɔ bɛkulo kɛ bɛ mra ne mɔ sukoa la.

Edwεkεkpɔkε 27

Sonla biala lε adenle kε ɔdaye ɔyε maandeε nyεleε biala mɔɔ bεyε wɔ maanle anzεε sua ne azo la bie, na eza ɔnyia ninyεne εdolɔlε nee abɔdeε nwo nrεlεbε nwo anyuhɔlε nvasoε ne mɔ bie.

Sonla biala lε adenle kε ɔnyia debie mɔɔ ɔkεhεlε mɔɔ fale abɔdeε nwo nrεlεbε, nwoma anzεε debie mɔɔ ɔkεdolɔ la anwo banebɔlε.

Edwεkεkpɔkε 28

Sonla biala lε adenle kε ɔ nee menli nee maanle maanle nu amra di ngitanwo amaa yeanyia adenlenyianlε nee atianwolilε ne mɔ mɔɔ wɔ

Sonla Nwo Adenlenyianlε Nwo Nolobɔlε εhye anu la nwo nvasoε kpale.

Edwεkεkpɔkε 29

Sonla biala lε gyima yε fa maa ye menli mɔɔ ɔwɔ bε avinli la amaa ɔlua zo yeahola yeanyia anyuhɔlε anzεε yeali munli.

Saa sonla biala fa ye adenlenyianlε nee atianwolilε ne mɔ ayε gyima a, εnee ɔngile kε ɔlε adenle ɔbulu mεla zo; ɔwɔ kε ɔdi ɔ gɔnwo mɔ adenlenyianlε nee atianwolilε ne mɔ eni na ɔbɔ ye εbεla kε mɔɔ maanle ne mɔɔ ɔwɔ nu la mεla ne mɔ mɔɔ fale bεnwonililε, anzondwolε nee ye boεyεlε ne se la.

ɔnle kε bεdua adenlenyianlε nee atianwolilε εhye mɔ azo bεyε ninyεne mɔɔ ɔtietia anzεε ɔbulu bodane nee ndenle ne mɔ mɔɔ Maamgbole Koyεlε ne εhyehyε εdo εkε la azo.

Edwεkεkpɔkε 30

Debie biala mɔɔ wɔ Sonla Nwo Adenlenyianlε Nwo Nolobɔlε εhye anu la Engyi εkε ne εmmaa maanle ko, anzεε menli ekpunli ko anzεε sonla ko angome mɔɔ ɔmaa ye adenle ɔyε debie ɔsεkye adenlenyianlε nee atianwolilε ne mɔ mɔɔ bεhyehyε bεdo εkε ne la a.